

**Я ВЛЕЗ В ТОРБАТА!
БЪЛГАРСКА НАРОДНА
ПРИКАЗКА**

chitanka.info

Почвам приказката. Който ще слуша, да седне, който не ще — да си върви, много му здраве!

Имало някога едно момче. Голяма била злочестината му: още не можело да различи коя му е дясната ръка, коя лявата, когато останало кръгло сираче. Отгледали го роднини, а щом си стъпило на нозете, тръгнало да аргатува.

Подир години пораснал той як момък и почнал да опитва всякакви занаяти. Ала все на камък удрял. Не му вървяло и това си е! За такъв людете казват: злато да пипне, на пепел става. Блъскал се, блъскал се така до някое време, па се главил при един каменар да му помага да дялат заедно воденични камъни. Платата му била, подир уреченото време, да вземе за себе си един воденичен камък и да си го продаде.

Работил момъкът, що работил, дошло време да си ходи. Нарамил камъка и тръгнал да дири купувач. Като минавал по един мост, навел се да погледне надолу, изтървал камъка и този цопнал на най-дълбокото. Останал пак клетникът с празни ръце.

Сетне се сдружил с някакъв бостанджия дини да садят. Разделили си една земя и момъкът заработил и на двата пая. Цяла година копал, прекопавал, плевил и вадил. Накрай в бостана на ортака — диня до диня, а в бостана на момъка — само едничка.

Ето, такъв му бил късметът!

Взел сиромашът динята и тръгнал накъдето му видят очите. Вървял, вървял, навлязъл в една дива гора. А там насред пущинака — колибка. Надзърнал вътре: на купчина суха шума белобрад старец лежи.

— Добър ден, дядо! — поздравил го момъкът.

— Добро намерил, синко! — отговорил старецът.

— Мога ли да нощувам при тебе, че ме е страх да не ме изядат зверовете навън?

— Влез, синко, и остани!

Разшетал се момъкът: донесъл вода, събрал дърва, наклал огън.

— Стани сега, дядо, да изядем моята диня! За нея цяла година съм работил на два бостана.

И му разправил теглата си.

Изяли динята, легнали да спят. Когато се забелила зората, момъкът станал и се застягал за път. На изпроводяк целунал ръка на

гостолюбивия старец:

— Сполай ти, дядо, остани със здраве! Пък аз ще вървя да си диря късмета, дано се някак отърва от тая пуста несрета.

Старецът го задържал:

— Почакай, синко, да чуеш какво ще ти река! Аз съм вече стар. Годиците ми тежат и усещам, че смъртта е близко. Сиромах съм и много нещо нямам. Ала което имам, може да донесе добро на добрия. Гледам: лицето ти е открито, сънят ти е спокоен, и си мисля, че си харен човек. Затова искам да ти дам едничкото си богатство. Надзърни там, в къта, има една торбичка. Донеси я!

Момъкът намерил една празна торбичка; устата ѝ били завързани с червен ширит. Подал я на стареца. А той продължил:

— Ти я гледаш, че е вехта, просешка торбичка и нищо в нея няма. Ала тя е вълшебна и добре ще те храни. Разтвориш ли я и речеш: „Я влез в торбата!“ — всичко, що е пред тебе, ще влезе вътре, пък ако ще би да е голямо колкото черквата „Айя София“ в Цариград. И от това торбата няма да стане по-тежка. Нищо не ще може да се опъне на твоята дума и дорде ти не го освободиш, ще си стои вътре. Вземи моя дар, той ще ти донесе сполука!

Момъкът благодарил и си тръгнал. Повървял малко, видял заек да се гуши в една трънка. Рекъл да изпита силата на торбата:

— Я влез в торбата! — извикал той.

Тозчас заекът се намърдал вътре. Нашият го измъкнал за ушите, одрал го и сладко го изял. Продължил пътя си. Вървял, вървял — гората се не свършва. Замръкнал в гъсталака. Тъкмо гледал къде да се качи, да пренощува, насреща му — мечка стръвница. Озъбила се тя, заревала. Брей, ами сега? Па се сетил за торбата. Развързал я и рекъл:

— Я влез в торбата!

И мечката начаса — хоп! — скочила вътре. Докопал той една суровица, та бой, та бой — наложил я здравата и я изтърсил на земята като мърша някаква. Мечката куцук-куцук — побягнала, в най-гъстото се скрила.

Изкарал момъкът нощта добре. Като се разденило, продължил пътя си. Вървял, вървял, пуста гора край няма! Замръкнал пак сред едни диви гъсталаци. Добре че изгряла пълна месечина, та все се виждало по малко. Като повървял така още някое време и търсил удобно място за нощуване, съзрял край едно изворче старо крушово

дърво, а под него в сянката нещо се натъркаляло. В мрачината му се привидяло, че земята е посипана с накапали круши. „Я да ги прибера, че да си похапна“ — рекъл си той на ума. Развързал торбата и викнал:

— Всичко, що е под крушата, да влезе в торбата!

Тозчас торбата му се напълнила. Метнал я момъкът през рамо и си тръгнал. Вървял, що вървял, по едно време усетил, че в торбата нещо шава. „Каква ли животинка се е пъхнала заедно с крушите?“ — помислил си той. Развързал торбата, погледнал и що да види — вътре гъмжи от дяволи, мърдат, пъплят, премятат се като раци.

— Бре, що дирите в торбата ми, проклетници? — викнал им момъкът.

Пък те в един глас отговарят:

— Ами че ние се бяхме събрали под дървото на приказка и разговорка. Ти като рече, послушахме те и влязохме в торбата.

— Е, какво да ви правя сега, а?

— Аман, приятелю, молим ти се да не ни сториш нещо лошо, че и ти досега зло от нас не си патил. Кажи си правичката, дали сме ти напакостили нещо?

— А бе, зло не сте ми сторили, ама и добро от вас не съм видял.

— Така е: не сме ти сторили нито добро, нито лошо. Пък като сме ти влезли в торбата и не можем да излезем, кажи какво добро искаш от нас и ние ще ти се откупим, само и само да ни пуснеш.

— Харно! — и като помислил малко, момъкът изрекъл: — Додея ми вече тая сиромашия, че врата ми изтъня като бабината хурка. Искам някак да спечеля малко пари, та и аз да заживея като всички добри люде.

Олекнало на дяволите, завикали един през друг:

— Само това да искаш! Само пари да искаш!

— Е, как ще стане тая работа?

— Иди в града на пазара и ни продай — рекъл тарторът им. — С парите, които ще вземеш за нас, ще забогатееш. Защото похарчиш ли ги, те пак ще ти се връщат в кесията и никога няма да се свършат.

Зарадвал се момъкът, като чул това. Легнал на земята, положил безценната торба под главата за възглавница и заспал.

На заранта си продължил пътя и къде обяд отишъл в един голям град. Застанал насред пазара, развързал торбата да продава дяволи.

Дошъл един да види каква стока е донесъл младият търговец. Надзърнал вътре, гледа нещо като човеци, ама черни, рунтави, зъбати и с изблещени очи — страх да те побие. Уплашил се, търтил да бяга. Дошъл втори, трети, четвърти — всички, щом зърнели дяволите, бягали.

Минал през пазара най-тежкия чорбаджия в града. Людете му посочили момъка, който си седял на един камък сам, и около него нямало никого. Всички се страхували да се доближат, че нали дяволите са нападнати черна, де знаеш какво зло могат да ти донесат. Разправили му те какво момъкът носи в торбата. А чорбаджията се изстъпил пред него и го попитал:

— Какво продаваш бе, момко?

— Дяволи продавам — отговорил той.

— Та за какво ще да са те?

— Ще ти слугуват, робуват. Ще ти донесат голямо богатство.

— Тъй ли? — засвяткали очите на богаташа като на пор. Защото той бил много жаден за пари, макар да имал повече от всички. Та нали казват: богатството е като зелена чорба — колкото повече пиеш, толкова по-голяма жажда ти отваря. — Я покажи да видя! — рекъл той.

Момъкът му показал стоката си. Пък на чорбаджията не му се видели дяволите чак толкова страшни, че нали той с тартора им бил ял и пил, дордето натрупа това богатство. Ударил го на пазарлък. Пазарили се, пазарили се, накрай се спогодили.

— Е, сега, момко, като отсекохме пазарлъка, покажи ми кой от тия е най-големият дявол? — попитал купувачът.

— А бе, чорбаджи, що ти трябва да отбираш? Бръкни със затворени очи и когото докопаш, той ще е от дявола по дявол. Само парите, що ще ми броиш, да ги дадеш от сърце, та и на мен сполука да донесат.

Бръкнал чорбаджията в торбата. Запискали дяволите, заподскачали, заблъскали се един друг — всеки се молел на купувача него да избере, та да го избави от торбата, и кой от кой обещавал по-големи добрини да му стори. Е, хванал най-подир богаташът един за опашката и го извадил на бял ден. Като наброил парите, отнесъл си го у дома, да му бъде за слуга и съветник.

Момъкът си прибрал парите в кесията и тръгнал из дюкянните — по-бърже да ги похарчи, че да види дали наистина пак ще му се върнат. Купил това-онова, па излязъл вън от града, свил се на едно скришно място и погледнал в кесията — празна, никаква пара.

— Ах, анатема ви, пасмина проклета! — викнал разлютен момъкът. — Ще ме лъжете и залъгвате! Чакайте да видите сега, как се с мене подигравате!

Вдигнал момъкът торбата, тръснал я с всичка сила о земята. На дяволите от зор устните им щели да се спукат. Надали вик, плачат, скимтят и се молят:

— Аман бе, приятелю, защо ни биеш и мъчиш? Ние не те излъгахме, ти сам се излъга. Когато взе парите от чорбаджията, не биваше да искаш да ти ги дава от сърце, защото той е свидлив — пари от сърце не дава и на майка си. Нали видя как му трепереха ръцете, когато броеше грошовете? Сега върни се на пазара и продай някой от нас, ама не искай да ти дават парите от сърце. Ще видиш, че у нас лъжа няма. Парите ще ти седят винаги в кесията, колкото и да ги харчиш.

Послушал момъкът дяволите, рекъл пак да опита. Отишъл на пазара. Тоя път продал един дявол на владиката, който бил също такъв ненаситник като чорбаджията. С парите, гдето взел, накупил каквото му трябвало и пак свърнал в едно скришно място. Развързал кесията и наистина парите, що похарчил, пак си били вътре. Опитал сетне на няколко пъти да ги похарчи и като се уверил, че тоя път няма измама, развързал торбата и изтърсил дяволите на земята. А те, като подвили опашки, хукнали да бягат кой накъдето му видят очите — издимели, та се не видели.

Свечерявало се и момъкът отишъл в една гостилница да хапне. Сега вече имал пари и можел да си плати най-богато ядене. Седнал на една маса при няколко граждани. От дума на дума разбрал, че къщата насреща се продава, ала никой не я купувал, че вътре се била навъдила нечиста сила. Людете не смеели денем да влязат, камо ли да ноцуват там.

Момъкът рекъл:

— Вашият град ми харесва. Ще купя тая къща и ще се заселя тук. Аз от никакви страшилища не се боя.

Викнали човека, който продавал къщата. Бърже скъсали пазарлъка. Момъкът дал капаро, взел ключовете. Вече се мръкнало съвсем и той понесъл вечерята си в своя нов дом.

Къщата била голяма, господарска къща, на два ката. Стаи — колкото щещ, само че всички празни, прашни, безлюдни от години. Качил се нашият момък на горния кат. Тъкмо се настанил да вечеря, отгоре се зачуло котешко мяукане, свинско грухтене, мечешко ръмжене, вълчи вой — гюрултия, тупурдия голяма! Ето че нещо изтрополяло на тавана и през комина скочил един страшен таласъм. Опулил се насреща. А момъкът си яде и пие — нехае, само поотворил торбата.

— Брей! — изръмжал таласъмът. — Хем пък не го е страх?

Новият стопанин не го и погледнал. Навирил бъклицата и гъл-гъл-гъл! — пие си виното човекът.

— Виж го ти! Не ще и да ме погледне, да види колко съм страшен! Че и вино си донесъл!

А момъкът току изрекъл:

— Я влез в торбата!

И таласъмът начаса — хоп! — в торбата.

Че като взел нашичкият една сопа, па заудрял. Пет отгоре, пет отдолу, пет отгоре, пет отдолу — смазал му кокалите и го изтърсил през прозореца.

Повдигнал се таласъмът ни жив, ни умрял; едва се дотърлил до тавана. Като го видели такъв, побратимите му взели да се подбиват с него, да му се смеят:

— Луд ли си да влизаш в торбата? Че защо не го стисна за гушата, да му извадиш душата?

— А бе, братя — заоправдавал се пострадалият, — и аз не знам как стана тая работа. Като ми рече „я влез в торбата“, сякаш някой ме дръпна и натика вътре без да усетя.

— Глупчо глупав! Глупчо глупав! — се провикнали всички.

— Е, като е тъй, нека друг някой по-умен да иде, да видим какво той ще стори — разсърдил се таласъмът.

Скочил през комина друг. Разперил ръчища, разскачал се, заревал:

— Бу-у! Бу-у! — дано уплаши момъка.

Пък този продължил да си дъвче, навирил бъклицата и гъл-гъл-гъл! — пие си виното, не ще и да знае. Сетне си избърсал устата с длан и рекъл:

— Я влез в торбата!

И в същия миг таласъмът се намерил в торбата. Изял и той пердаха, едва долазил на четири крака до тавана.

Тарторът на таласъмите взел да го кори:

— Хей, неразумни! Ужким беше по-хитър, пък и ти влезе в торбата.

— Нямаше как. И ти да си, и ти ще влезеш — оправдавал се битият.

— Тъй ли? Чакайте да ви донеса главата на онзи поразник! — викнал тарторът и тозчас се втурнал през комина — бух! — право в нозете на момъка. Почнал да му се блещи, да се гърчи и занастъпвал с протегнати лапи към шията му. Пък нашият момък хич не трепва, дига си бъклицата — гъл-гъл-гъл! — а сетне:

— Я влез и ти в торбата!

Момъкът бъхти, тарторът пици, момъкът бъхти, тарторът пици:

— Олеле, бате, пусни ме, вече няма!

Горе таласъмите, като чули тия писъци, хукнали да бягат на вси страни. А тарторът плаче и се моли:

— Прости ми бе, момко! Ти от шега не разбираш ли?

Момъкът продължил да го налага и чак като се уморил да го бие, отворил торбата и рекъл:

— Ха сега излизай и да не ми се мяркаш вече пред очите!

Тарторът на таласъмите си плюл на петите и побягнал, та се не видял.

Пък момъкът останал да живее в господарската къща. Почистил я, подредил я, а подир някое време и добра булка си довел — хубава, разумна и голяма къщовница. Народила му тя много деца. Челядта му излязла работлива, пестелива — събрало се голямо богатство в прокълнатата някога къща. Нашият човек не забравил какво тегло бил изтеглил на младини и затова сега на вдовици и сираци давал с две шепи от имането си и то пак се не свършвало, че било много.

И доживял той в мир и доволство до сто и няколко години, ограден с голяма почит от синове и дъщери, от зетьове и снахи, от внуци и правнуци.

Ама ще питате какво стана с вълшебната торба и кесията? Човекът закачил торбата на един гвоздей горе на тавана — вече не му трябвала, че ни таласъм, ни дявол смеел да припари във веселата къща. Така си изгнила тя подир години и се продънила.

Пък кесията ли?

Като се видял толкова богат, нявгашният сирак без късмет един ден я понесъл да я хвърли в реката. Срецнах го аз по пътя и му се примолих да ми я даде, ама той не рачи. Каза ми, че не ми били трябвали тия дяволски пари да ме учат само на мързел и готованство. Пък ако беше ми я дал и аз щях да стана богат като него, а не да съм сега слуга у дяда попа.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА



<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.